LATVIEŠU VĒSTNESIS

LATVIAN NEWS BULLETIN

The policy of this Newspaper is to provide our Latvian people in exile with all available news of importance concerning the world's happenings, of political, economic, cultural or social significance. And our special aim is to present the humanitarian ideals and achievements of the great Democracies — the United States of America and the British Empire. This aim, we know, will help maintain the spiritual and cultural unity of the Latvian people and — of all things — will yield hopes for a safer and happier future.

Redakcija-Editorial Office: Hotel Convikt, Dillingen/Donau, Bayern (13b)

Iznāk divi reizes nedēļā — Published twice a week

Nr. 63 (65) **Authorized by Military Government and UNRRA** **Dillingenā, trešdien, 1946. g. 14. augustā**

Arturs Tīlmanis,
Latviešu Centrālās padomes loceklis

Organizēšanās un lietderība

Ceturtās sesijas iespaidi

Pārpildītos vilcienos, vairākkārtīgi pārsēžoties, palīgā ņemot arī zirgu pajūgus, cauri kontrolēm uz joslu robežas beidzot sasniegta Latviešu Centrālās padomes 4. sesijas vieta — Blomberga. Tā ir tipiska neliela vācu pilsētiņa skaistā pauguraīnā apkārtnē, kur pagaidu mājasvietu atradis nepilns tūkstotis latviešu. Ar pirmo soli kolonijā pārsteidz labā organizācija, kas bija jūtama arī pa visu sesijas laiku. Glīti uzpostais Mākslinieku nams, skaistā sarīkojumu zāle ar senlatvju ieroču paraugiem gar sienām, mākslinieciski veidotais kokgriezums pie griestiem — viss rada patīkamu saskaņu ar šajā zālē atskaņotiem mūzikāli-vokāliem priekšnesumiem. Patiess baudījums bija atkal reizi dzirdēt mūsu pirmklasīgos spēkus.

Ja arī vienā otrā reizē sesijas sēdēs, kā aizvien, ieskanējās domstarpības un diskusijas kādreiz sasniedza paasu veidu, tad tomēr pie visiem dalībniekiem bija vērojama vēlēšanās saprasties. Varbūt tā arī labāk — izrunāt visu, lai arī cik skarbi tas skanētu, lai beidzot tomēr saprastos. Neizrunāts vārds spiež vairāk, iekšējā plaisa tad top lielāka. Vairākos jautājumos, kā pie Centrālās komitejas ziņojuma, tā citos, vairāku rezolūciju proponētāji rada iespēju rezolūcijas saskaņot un apvienot un panākt vienprātīgus lēmumus. Te lieli nopelni sesijas vadītājam LCP priekšsēdim senātoram P. Stērstem.

Nepatīkamu iespaidu atstāja padomes pārāk formālā nostāja atsevišķos jautājumos, kā tas bija, piemēram, pie Austrijas latviešu mandātu neatzīšanas. Liekas, nebūtu vietas pārliekam formālismam bēgļu aprūpes augstākajā latviešu iestādē — Centrālajā padomē. Izšķīrējai vajadzētu but lietderībai, ja arī ne vienmēr būtu ievērota forma.

Padomes locekļi vieglāk uzelpoja pēc lēmuma par Uzticības kollēģijas likvidēšanu. Vispirms likās, ka šis iestādījums nepieciešams, bet bija arī grūtības, kas, šim institūtam darbojoties, būtu bijis jāpārvar. Nevarēja arī paredzēt, vai kollēģijas darbība neradīs lieku šķelšanos un nomelnošanu. Ka tas tā varēja būt, to rādīja plašās debates iepriekšējās sesijās, kas šajā jautājumā dažreiz jau kļuva par asām. Ievēlētie Uzticības kollēģijas locekļi sistēmatiski atteicās. Padomes lēmums par kollēģijas likvidēšanu šoreiz bija vienbalsīgs.

Lai vairāk saskaņotu dažādu latviešu organizāciju darbu emigrācijā un lai mobilizētu visus spēkus mūsu taisnības aizstāvēšanai, padome vienprātīgi atzina, ka tas jādara visām Vācijā esošām latviešu centrālām organizācijām. Saskaņošana pie tam jāveic tūdaļ, kāpēc arī nākošo padomes sesiju prezidijam uzdeva sasaukt 6 nedēļu laikā. Neviena balss neatskanēja par to, ka darba saskaņošana un saprašanās nebūtu nepieciešama. Cerēsim, ka to tādā garā realizēs arī Centrālā komiteja, kurai uzdeva šīs lietas kārtošanu.

Noteiktu viedokli padome izteica emigrācijas jautājumā. Mēs ticam mūsu jautājuma taisnīgai izlemšanai, mēs ticam taisnības uzvarai, mēs ticam, ka pienācis varas laikmeta gals, ka iestājies tiesību un likumības laikmets un ka mēs atgūsim savas tiesības uz savu zemi. Mūsu skati vērsti visi vienā virzienā — uz mājām. Šis uzskats ir tiesiski pamatots — lielie rietumu Sabiedrotie nav atzinuši pievienošanas varas aktu. Līdz šim tas it kā pierādās arī praksē, jo par mūsu no-

(Beigas 3. lappusē)

Venecuēla piedāvā patvērumu DP

Berlīnē, 7. augustā. — Pārvietotām personām bez pašu mājām un citiem nemierīgiem eiropiešiem radušās jaunas cerības ar Venecuēlas repatriācijas un imigrācijas ģenerālkomisāra Paskala Delgado-Filardo ierašanos priekš 3 dienām no Venecuēlas.

Delgado-Filardo vakar Berlīnē izteicās, ka Venecuēla pēc kaŗa kā pirmā no Dienvidamerikas valstīm uzsāk plašu organizētu kampaņu imigrantu ieinteresēšanai no Eiropas. „Venecuēla ar prieku uzņems neierobežotu skaitu eiropiešu", viņš teica, bet arī īpaši norādīja: „Mēs nevēlamies fašistus."

Viņš sacīja, ka imigrāciju Venecuēlā varētu atļaut arī zināmam skaitam rūpīgi pārbaudītu pretnacistisku vāciešu, ja tam piekritīs okupācijas varas.

Venecuēlas komisārs vadīs imigrācijas programmu Eiropā no sava štāba, kas būs piedalīts ASV bruņoto spēku virspavēlniecības mītnei Frankfurtā. Venecuēla segs transporta izdevumus par imigrantu pārvešanu uz viņu jauno dzimteni. Vienīgā mēraukla būs kandidātu politiskā uzticamība, izteicās Delgado-Filardo, piemetinādams, ka Venecuēlai vajadzīgi kā dažādo profesiju pārstāvji, tā lauksaimnieki un vienkārša darba strādnieki.

The Stars and Stripes

Kārto bijušo kaŗavīru lietas

LSK direktors amerikāņu un franču joslā R. Liepiņš ar Eslingenas latviešu kolonijas vecāko K. Kalniņu šinīs dienās ASV bruņoto spēku virspavēlnieka štābā **Frankfurtā** un amerikāņu 3. armijas štābā **Heidelbergā** iesniedza memorandus latviešu bij. kaŗavīru atbrīvošanai un uzņemšanai DP nometnēs. Amerikāņu 3. armijas komandieris ģen. Kijs delegācijai paskaidroja, ka armijas štābs tuvākās dienās dos rīkojumu atbrīvot visus Baltijas valstu kaŗagūstekņus. DP lietu kārtotājam amerikāņu joslā uzdots paātrināt noteikumu saskaņošanu ar militārām iestādēm un UNRRA's vadību attiecībā uz atbrīvoto latviešu kaŗavīru uzņemšanu DP nometnēs. Bij. kaŗavīri, kam vēl vajadzīgi dokumenti par atbrīvošanu no gūsta, tādus var saņemt armijas pārbaudes komisijā Babenhauzenā, Bad-Aiblingenā un Mārburgā. Armijas gūstekņu sekcija apsolījusi minētām komisijām dot attiecīgus norādījumus. Par dokumentu sagādi tuvākas ziņas sniedz LSK Eslingenā (Uhlandstr. 7).

Civīlo internēto jautājumā latviešu delegācijai Frankfurtā un Heidelbergā paskaidrots, ka internētos latviešus sapulcinās vienkopus, pakļaujot amerikāņu pārraudzībai. Nav paredzēts tos nodot vācu iestāžu rīcībā. Internēto lietas izmeklēs iespējami ātri. Tos, kam inkriminētos pārkāpumus nevarēs pierādīt, atbrīvos.

Delegācija Frankfurtā un Heidelbergā lūgusi neatņemt DP tiesības 1941. g. Latvijas politiskiem bēgļiem un gadījumos, kur tas izdarīts, tās atkal restaurēt. Tas pats attiecināms uz latviešiem, kas ieradušies ASV okupācijas joslā pēc 1945. g. 1. augusta. Amerikāņu armijas vadība apsolījusi šos jautājumus noskaidrot un dot atbildi nākošā nedēļā.

„Vienotā Latviešu Prese"

Palīdzība bērniem

Latviešu laikraksts **Stokholmā** „Latvju Ziņas" 5. jūnijā publicējis Lidijas Glūzdes aicinājumu, kas adresēts visiem latviešu bērniem svešumā un kuŗā apgalvots, ka atsaukšanās gadījumā ir iespējams, ka bērniem Anglijā radīsies „māsīca" vai „brālēns". Aicinājumā teikts, ka latviešu bērniem jāraksta angļu bērniem pirmajiem un ka angļu bērni par latviešu bērniem svešumā ļoti interesējas un vēlas tiem palīdzēt. Lidija Glūzde, kas uzņēmusies latviešu bērnu vēstules nodot tālāk angļu bērniem, dzīvo Mančesterā. Viņas adrese ir: 1, Ellesmere Rd Sth, Manchester, 21, England.

Amerikāņu senātors prasa izbeigt ASV plašo palīdzību citām valstīm

Vašingtonā, 6. augustā (UP). — Senātors Batlers, atgriezdamies no pasaules apceļojuma lidmašīnā, šodien aicināja izbeigt plašo pabalstu un aizdevumu palīdzību citām valstīm. Nebraskas senātors, nolidojot 60.000 km, apmeklējis 28 valstis. Viņš ziņoja, ka visur valda „samulsums un neuzticība" un ka gandrīz visās zemeslodes malās pastāv revolūcionāru valdību draudi. Batlers intervijā paskaidrojis, ka bagātīgas ražas dēļ visā Eiropā plaši palīdzības sūtījumi vairs nebūs vajadzīgi. Viņš izteicās: „Ja tieša palīdzība būtu vajadzīga arī turpmāk, tā būtu turpināma personīgā plāksnē rasisku grupu, klubu, baznīcu un misionāru darbībā." — Berlīnes UNRRA's nometņu direktors Fišbeins ziņo, ka **Berlīnes** ASV joslā ik dienas iebēg caurmērā 200 Polijas žīdu, kas vairās no vajāšanām savā zemē. Visi iztaujātie bēgļi atzinuši, ka Polijas valdība darot iespējamo, lai žīdus aizsargātu, bet tā tomēr neesot spējīga savaldīt fašistiskās pagrīdes „NSZ" bandas, kuŗām pilni meži un kas terrorizē žīdus plašos Polijas novados. Pie Sabiedroto kontrolpadomes akreditētās poļu militārās misijas šefs pulkvedis Pravins, atgriezdamies no ceļojuma uz Varšavu, šos bēgļu ziņojumus apstiprināja. Viņš uzsvēra, ka ne vien žīdi, bet visi demokratisko organizāciju aktīvie locekļi Polijā pakļauti fašistu terroram. Tur nogalina pat vēl vairāk demokratu, nekā žīdu. — Anglijas valdība gatavojas izbeigt Eiropas žīdu nelegālo ieceļošanu Palestīnā, pilnīgi bloķējot Svētās zemes Vidusjūŗas piekrasti. — **Maskavas** radiofons asi vēršas pret angļu un amerikāņu priekšlikumu sadalīt Palestīnu un deklarē, ka mēģinājumi atrisināt Svētās zemes problēmu bez Vienoto Nāciju līdzdalības nedos nekādus rezultātus. — Francijas komūnistu līderis Torezs aicinājis franču komūnistus turpināt atbalstīt Francijas valdības politiku Vācijas jautājumā, kuŗai pretojas pārējie Sabiedrotie, to vidū arī Krievija. Tai pat laikā Torezs vērsās pret ģenerāļa de Golla priekšlikumiem radīt „rietumu bloku". Viņš izteicās, ka šāds bloks būtu „tramplīns intrigām, dekām un visāda veida konspirācijai". Runādams komūnistu sanāksmē, Torezs pieprasīja „Rūras apgabala internacionālizēšanu", „īpašu režīmu Reinzemei un Sāras iesaistīšanu mūsu saimniecības un naudas sistēmā." — Japānas ziņu aģentūra vēsta, ka agrāko ienaidnieku spēku uzturēšana Japānā tai izmaksā 1.300.000.000 dol. gadā. — Ķīnas un Korejas tautu līgas pārstāvis Vašingtonā paskaidrojis, ka korejieši bezspēcīgi pret amerikāņu un krievu okupācijas varu izsaukto skaldīšanu savā zemē un „pret savu gribu sadalīti partijās 3. pasaules kaŗa izsaukšanai." — Vācietes, kas saderinājušās ar amerikāņiem, kuŗi vairs nav pakļauti militārām iestādēm, tagad var saņemt ASV vīzas, jo kongresa likums pilnvaro amerikāņu konsulus izdot tām vīzas, lai šādi pāri varētu apprecēties Amerikā. Amerikāņu konsulāta darbinieki **Berlīnē** izteikušies, ka nezina, kā saderinātās varēs atrast iespēju nokļūt Amerikā, jo armija tomēr nedod transporta līdzekļus vācu civilistiem. — Sākot ar 10. augustu, visi Militārās valdības iestāžu pirkumi Bavārijā kārtojami ar īpašām zīmēm 5, 10 un 20 dolaru vērtībā. — Smagi apbruņotā vilcienā no amerikāņu joslas Vācijā uz Ungāriju pārvests nacistu nolaupītais Ungārijas zelts 35 milj. dolaru vērtībā. Šis 33 to zelta — visa Ungārijas zelta rezerve — ir pirmais Vācijā atrasto ungāru vērtību sūtījums. Tas dod jaunas cerības Ungārijas nacionālai bankai, kas postošā inflācijā nupat bija laidusi apgrozībā 1 kvadriljona pengo banknoti. Zeltu, kas sakausēts 2669 reģistrētos stieņos, un 49 maisus ar zelta monētām nodeva Ungārijas bankas pārstāvjiem bez vienas unces zaudējuma, lai gan pagājuši gandrīz 2 gadi, kopš vācieši, bēgdami no krieviem, šo zeltu bija aizveduši no Budapeštas. — Kanādas valdība brīdinājusi savus iedzīvotājus, ka draud „tiešas un nopietnas inflācijas briesmas". Kāds federālā kabineta ministrs pārmeta Savienotām Valstīm, ka tās lielā mērā vainojamas šajās grūtībās. — Divi

(Beigas 4. lappusē)

Padomija zaudē cīņu par balsošanas kārtību

Parīzē, 7. augustā (AP). — Miera konferences darba kārtības komisija šodien pieņēma angļu pārgrozījumu balsošanas kārtībā, pieļaujot, ka ar vienkāršu balsu vairākumu pieņemtie lēmumi jānodod ārlietu ministru padomei kā konferences ieteikumi. Par to izšķīrās ar 14 pret 6 balsīm. Pret priekšlikumu balsoja Baltkrievija, Polija, Čechoslovakija, Ukraina, Krievija un Dienvidslavija. Francija atturējās. Iepriekšējā dienā darba kārtības komisijas sēdē notika sadursme starp ASV ārlietu ministru Bernesu un Padomijas ārlietu ministru Molotovu. Berness krievam piedēvēja mēģinājumu diktēt konferencei noteikumus 4 lielo vārdā, bet Molotovs atbildēja, ka „4 lielie" ir amerikāņu ideja. — Žīdu nacionālās atbrīvošanas komiteja, kas pati izsakās, ka „darbojas līdz žīdu pagaidu valdības radīšanai", ar vēstuli ārlietu ministru padomei lūgusi atļauju pārstāvēt žīdu tautu miera konferencē. **The Stars and Stripes**

UNRRA's palīdzība aizkavē nacisma atdzimšanu

UNRRA's padomes pēdējā sanāksme

Ženevā, 6. augustā (UP). — 6 valstis, kas saņem UNRRA's palīdzību, raugās uz vaļsirdīgo ģenerāldirektoru Lagvardiju kā uz brīnumdari, gaidot no viņa glābiņu no saimnieciskā chaosa iespējas nākamā gadā. Sastopoties pēdējā paredzētā UNRRA's konferencē, tās ar drūmu gandarījumu noklausījās UN slepeno ziņojumu par UNRRA, kuŗā pēdējā apzīmēta par līdzekli nacisma un fašisma novēršanai Eiropā, un sāka gatavot plānus kampaņai, kuŗai būtu jānovērš gandrīz drošā UNRRA's nāve šīgada beigās.

Čechu delegāts Dr. Kerners presei izteicās, ka UNRRA's palīdzība nonākusi tādā posmā, kad vēl nedaudz turpinātas pūles nozīmētu izšķirību starp atjaunotu saimniecību un ieguldītā kapitāla pilnīgu zaudēšanu. „Viss atkarājas no ASV. Mēs ceram izveidot palīdzību saņemošo valstu vienotu bloku, lai pierādītu Lagvardijam, ka mums vajadzīgs tikai vēl nedaudz palīdzības", viņš sacīja un piebilda, ka viņa zemē tas skaŗ ne tikai saimniecību, bet arī politiku, jo tur pieliek visas pūles, lai saglabātu līdzsvaru starp partijām, kas orientējas uz austrumiem, un tām, kas orientējas uz rietumiem.

Neraugoties uz atkārtotiem ASV un angļu pārstāvju apgalvojumiem, UNRRA's vadītāji šodien domāja, ka stāvoklis joprojām ir nenoteikts un ka vēl it kā būtu iespējamība UNRRA's darba turpināšanai vismaz līdz nākamā gada ražas izšķīrējam brīdim.

Konferencē pārstāvētas Grieķija, Italija, Austrija, Čechoslovakija, Polija un Dienvidslavija.

7. augusta sēdē Lagvardija vainoja sarkano armiju, ka tā no Austrijas aizvedusi krājumus, kam bija jāpaliek austriešu tautas vajadzībām.

Ziņojumā par pārvietotām personām Lagvardija izteicās, ka UNRRA's nometnēs tagad atrodas 850.000 no kādreizējiem 7 miljoniem. Viņš norādīja, ka šie DP pakļauti militārai kontrolei, un UNRRA'i, kas gādā par viņu labklājību, nav teikšanas par viņu pārvietošanu. Viņš sacīja, ka ierosinājis pie ASV, lai tās uzņemtu vismaz 100.000 pārvietoto personu, un cer, ka šim piemēram sekos Anglija, Kanāda, Dienvidamerika un Vidējie austrumi.

The Stars and Stripes

UNRRA's direktors Lagvardija Augsburgā

UNRRA's ģenerāldirektors Lagvardija, inspicēdams UNRRA's darbību Eiropā, 2. augustā apmeklēja arī Augsburgu. Negaidīts augstais viesis ieradās DP nometnē Haunštetenā, kuŗā dzīvo latvieši, lietuvieši, igauņi un ukraiņi. Pavadot nometnē apmēram pusotras stundas, Lagvardija sarunājās ar nometnes iedzīvotāju pārstāvjiem un interesējās par apstākļiem, kādos tie atstājuši dzimteni, kā nokļuvuši Vācijā un kādēļ tagad nevēlas atgriezties savā zemē. No atbildēm UNRRA's ģenerāldirektoram, liekas, radās ieskats par mūsu traģisko likteni un apstākļiem, kas tagadējos apstākļos mums liedz atgriezties dzimtenē. Sevišķi viņš interesējās par lauksaimniekiem, pieaicinot sarunās īpaši to pārstāvjus.

A. Tīlmanis

Meksika atvieglina ieceļošanu

Meksiko-Sitijā, 5. augustā (UP). — Eiropiešu lūgumi atļaut tiem ieceļot Meksikā izraisījuši prezidenta rīkojumu, kas rada pagaidu noteikumus viņu ieceļošanai.

The Stars and Stripes

Chronika

Eslingenas latviešu kolonijas daiļamatnieki apvienojušies kopdarbības kopā, kas rīkos kursus jaunu daiļamatnieku apmācībai un rūpēsies par latvisku piemiņas lietiņu gatavošanu un izplatīšanu. Darbību jau uzsākuši koktēlnieki Z. Lakstīgalas vadītā darbnīcā, kur strādā 8 tautieši, to vidū 4 mācekļi. Darbnīca gatavo alus kausus, cigarešu etvijas, šķīvjus un dekorātīvas figūriņas. Lielāki šo priekšmetu pasūtinājumi saņemti no UNRRA's un amerikāņu karavīriem, tā kā darbs nodrošināts ilgākam laikam. Tuvākā laikā paredz noorganizēt arī keramikas, metallu, ādas un dzintara apstrādāšanas nozares (**L. Upe**). — **Diburgas** latviešu nometnes iemītnieku skaits pēdējās nedēļās pavairojies un jau pārsniedz tūkstoti. Vislielāko iemītnieku pieaugumu dod likvidētās Bīdingenas nometnes iemītnieki. Pie nometnes noorganizēta kopdarbības kopa, kas kārtos dažādu nenormētu preču piegādi nometnes iemītniekiem un organizēs ražošanas pasākumus — darbnīcas. Lielhesenas apgabalā latviešu nometnes likvidētas arī **Lichtenavā** un **Bensheimā** (**A. K.**). — **Kefelēras** pārvietoto personu nometnē angļu joslā mītinās 23 latvieši, kuŗu vidū lielākā daļa ir tādu, kas agrāk dzīvojuši Brazīlijā un kuŗus karš pārsteidzis Eiropā, vai arī kas vēlas izceļot uz Brazīliju (**J. Juškevičs**). — Lai varētu laikus apgādāt nākošai ziemai vajadzīgos vitamīnu un kaļķu preparātus (C, B un kombinētos D vitamīnus, vigantolu un kaļķu preparātus) LSK medicīniskās aprūpes daļa amerikāņu joslā lūdz LSK pārstāvības līdz 23. augustam pieteikt šo preparātu vajadzības. Pieprasījumi adresējami: Latvian Red Cross, Sofienstr. 5, Heidelberg (17a). Patlaban medicīniskās aprūpes daļa var izsniegt bez maksas vajadzības gadījumos aizsargpotes pret bakām, tifu, difterijas aizsargpotes un sērumu un tetana sērumu. Kur nedarbojas LSK pārstāvji, pieteikumus var sūtīt arī latviešu komitejas (**A. Gārša**). — **UNRRA's 558.** vienības direktors **Bad-Vērishofenā** aicinājis uz apspriedi visus savas vienības DP nometņu vadītājus un paziņojis, ka pie vienības radāma DP padome, kurā katra tautība sūtīs 3 pārstāvjus. Padomei savukārt jāizvēl 1 pārstāvis, kas pagaidām veiks UNRRA's vienības direktora vietnieka pienākumus, bet vēlāk, UNRRA's likvidācijas gadījumā, eventuāli pārņems tālāku DP aprūpes darba kārtošanu vienības nometnēs līdz jaunas aprūpes organizācijas izveidošanai (**„Dzimtenes Balss"** Bad-Vērishofenā). — **Darmštates** techniskā augstskolā iestāšanās lūgumu pieņemšana ziemas sēmestrim, ko paredzēts sākt 16. oktobrī, izbeidzas 31. augustā. Pēc līdzšinējiem noteikumiem ziemas sēmestrī būs iespējams uzņemt ap 70 jaunu UNRRA's studentu. Pie universitātes darbojas architektūras, būvinženieru, mašīnbūvniecības, elektrotechnikas, ķīmijas (ar ģeoloģijas, bioloģijas un minerāloģijas nod.) un matēmatikas-fizikas fakultāte. Tuvākas ziņas sniedz latviešu studentu pārstāvis cand. ing. **Valters Zālīte**, b. Raiss, Wenckstr. 35, Darmstadt (16). — Jūlija sākumā **Mannheimas** latviešu nometnē, līdzšinējās komitejas pilnvaru laikam izbeidzoties, notika jaunās komitejas vēlēšanas, par priekšsēdi ievēlot R. Frīdenbergu, par priekšsēža vietnieku E. Mitenbergu, bet par locekļiem doc. D. Āberu, Dr. P. Bārdiņu, Martu Bēmu, A. Gravu un J. Skuju. Par savas darbības pamatprincipu jaunā komiteja deklarējusi atklātību, ko censās reālizēt ar informāciju par visiem svarīgākiem nometnes dzīves un citiem notikumiem. Jaunās komitejas darbības sekmīguma pārbaude bija nometnes iemītnieku drošības pārbaudes jautājumu un no nometnes izslēgto tautiešu lietu kārtošana līdz ar rīkojumu par visas Mannheimas nometnes likvidāciju, pēc kuŗa latviešu grupu ar 2. augustu vajadzēja pārvietot uz Cīgenhainu pie Kaselas bij. gūstekņu nometnes barakās. Tā kā gandrīz visi darba spējīgie latvieši Mannheimā strādā gan amerikāņu darbā, gan arī citur atraduši nodarbošanos, tad komitejai izdevās panākt latviešu grupas atstāšanu uz dzīvi Mannheimā arī turpmāk (**K. A. Dāboliņš**). — **Hochfeldas** latviešu nometnes skautu un gaidu vienība **Augsburgā** no 27. jūlija līdz 2. augustam rīkoja savu pirmo nometni. Gaidu un skautu vecāku apspriedē izraudzīta skautu un gaidu vecāku padome ar priekšsēdi O. Krollu. — Nometnes vadība principā piekritusi baletskolas organizēšanai. Skolas mākslinieciskā vadība uzticēta baletsolistei Melanijai Lencei, bet techniskā O. Krollam. Baleta skolā māca klasiskās dejas un mākslas un teātra vēsturi (**Oto Krolls**). — **Veidenas** latviešu nometnē inž. R. Bērziņa vadītos šoferu kursos mācās 80 tautiešu un drīzumā paredzams otrs autovadītāju izlaidums. Elektrotechniku kursos mācās 30, bet inž. J. Radziņa vadītos būvpārraugu kursus beigs 20 tautiešu. — Pie nometnes skautu vienības nodibinājusies roveru grupa. Skautu saimē Veidenā pavisam 66 dalībnieki. — No pēdējā laika vērtīgākiem sarīkojumiem atzīmējami F. Veikina un E. Mitusova koncerts Hammervegā, prof. A. Ozoliņa un A. Šnornieka koncerts un garīgs koncerts Veidenas ev.-lut. baznīcā. Jānožēlo, ka šos vērtīgos sarīkojumus tautieši neapmeklē tik kupli, kā nometnes pašdarbības sarīkojumus, no kuŗu dalībniekiem būtu vēlama lielāka paškritika. — **Hammervegā** pēdējā laikā noorganizētas kurpnieku un drēbnieku darbnīcas, kuŗās mācās arī daži jaunieši. Nometnē iekārtots latviešu klubs ar lasītavu (**J. Kalniņš**). — **Eitinas** (Eutin) nometnē noorganizēta pagaidu padome priekšsēža mag. iur. T. Strēlerta vadībā, kas kārtos nometnes dzīves jautājumus līdz tam laikam, kamēr nometne būs pilnīgi noorganizēta un varēs ievēlēt pastāvīgu padomi. Uz nometni no Neištates pārceļas arī rakstnieks Vilis Lesiņš (**Ēriks Miesnieks**). — **Apsveikdams LCP** pēdējās sesijas Blombergā pieņemto atzinumu par latviešu dažādo organizāciju sadarbību emigrācijā, E.

Tas panākts līdz šim

Lai gan pagājuši tikai nedaudz mēnešu kopš darbojas latviešu kooperātīvās preču apgādes kopas, tomēr līdz jūlija beigām „Turībā" to jau bija reģistrēts pāri par 20. Darbs, ko tās veic, ir liels un nozīmīgs un īsteni mēs to redzēsim un arī materiāli jutīsim tikai nākotnē, kad kopu darbība būs pietiekami izvērsusies un nostiprinājusies. Paralēli apgādes kopām darbību uzsākuši arī skolēnu kooperātīvi, kuŗu nozīmību kooperātīvās apziņas audzināšanā labi atceramies no Latvijas laikiem. Še apgādes kopām kā vecākām māsām vienmēr jābūt izpalīdzīgām gan preču sagādē, gan arī ar padomiem jaunajiem kopdarbības līdzgaitniekiem.

Dalībnieku skaits apgādes kopās ļoti dažāds, sākot ar 20 līdz 800 (Eslingena). Dalībnieku skaits parasti atkarīgs no vadības aktīvitātes to preču sagādē, kuŗas pārdod tikai kopas biedriem, tā tautiešos modinot interesi par pasākumu. Kopu pamatkapitālu veido biedru iestāšanās nauda un 5—25 marku lielās pamatpajas. Apgrozības līdzekļu sagādāšanā vairākos gadījumos ar aizdevumiem palīdzējušas arī nometņu komitejas. Dažos gadījumos to darījuši atsevišķi kopu biedri. Līdzekļu trūkuma dēļ kopu darbība līdz šim nav cietusi. Ir pat kopas, kas savus liekos līdzekļus noguldā bankās. Tā rodas vajadzība pēc latviešu kreditkooperātīviem pasākumiem.

Apgrozījums kopās ļoti dažāds. Ir kopas, kas 3 mēnešos apgrozījušas dažus tūkstošus, bet ir arī kopas, kuŗu apgrozība tajā pašā laikā pārsniedz 100.000 marku. Apgādāto preču sarakstos ir gan mājsaimniecības piederumi, rakstāmlietas, spoguļi, zābaku ziede, gan arī citas preces, kuŗu tirdzniecība nav pakļauta sevišķiem noteikumiem vai ierobežojumiem. Bez tam dažas kopas pārdod latviešu grāmatas un izplata latviešu avīzes. Pagājušā gada rudenī Ziemeļvācijā kopas apgādāja savus dalībniekus arī ar dārzeņiem, pie kam kopas, kas atrodas nometnēs, neierobežojās tikai ar savu dalībnieku vajadzību apmierināšanu, bet pēc kopsapulces lēmumiem apkalpoja arī pārējos nometnes iemītniekus.

No kopdarbības viedokļa jau tas vien ir ieguvums, ka kooperācijas kopas sākušas darboties un ka ar to palīdzību patērētāji paši sākuši sagādāt un sadalīt sev vajadzīgās preces. Jācer, ka šī darbība veidosies tālāk un paplašināsies, pie kam preču vairumtirdzniecības iespējas, ko paver V/S „Turība", kopu darbībā būs stingrs balsts. Mūsu līdzšinējie dzīves apstākļi agrāk vai vēlāk mainīsies un UNRRA's apgāde, vismaz līdzšinējā veidā, izbeigsies. Ja tad vēl nevarēsim doties mājup, tad pašiem būs jādomā par savu vajadzību apmierināšanu un jārīkojas tādos veidos, kas dod lielākus ieguvumus. Darbs kooperātīvās apgādes laukā tad nebūs jāsāk pilnīgi no jauna, bet būs jau ievadīts un atliks to tikai pārveidot un piemērot jaunajiem apstākļiem.

Beidzot vēl jānorāda, ka kooperātīvo kopu pastāvēšana iesakņo emigrācijas apstākļos kopdarbības domu un dod iespēju kooperācijas darbiniekiem atsvaidzināt zināšanas un gūt jaunas atziņas tieši savā darbā. Tādēļ jāvēlas, lai kooperācijas darbinieki ne vien darbotos līdzi apgādes kopās, bet, kur tādu vēl nav, būtu aktīvi kopdarbības organizētāji.

Valdemārs Bērziņš

5. sesija 20. septembrī

Latviešu Centrālās padomes 5. sesija notiks [illegible] no 20. līdz 22. septembrim. Domājams, ka šīs sesijas pirmais uzdevums būs darbības saskaņošana un saprašanās radīšana atsevišķu centrālo latviešu organizāciju vidū Vācijā. **A. T.**

Freivalds laikrakstā „Latviešu Balss Austrijā" saka: „Sadarbība nepieciešama arī visas trimdinieku saimes dzīvē. Ne ar ko nav attaisnojamas parādības, kas sākušas dzīt saknes vienā otrā latviešu centrā. Ar ko gan šajā nopietnā brīdī varētu mēģināt izskaidrot grupēšanos pēc vecām mūsu akadēmisko aprindu nelaimēm? Jau Latvijā savā laikā šīs parādības nodarīja daudz ļauna, un vēl mazāk attaisnojuma tām šodien. Ne mazāk nosodīšanas pelnījuši arī tie latviešu sabiedriskie darbinieki, kas šodien koalicijas dibina pēc kādreizējiem latviešu novadiem, aizmirstot, ka mēs visi esam latvieši, vienalga, vai šūpuļa kārts cirsta Ventas vai Zilupes krastmalā. Visiem mums viens mērķis, viena vēlēšanās — brīva latviešu zeme, tāpēc arī pa vienu ceļu jāiet un vienā virzienā jāstrādā." — Tajā pašā laikrakstā iztirzāts arī fakts, ka LCP pēdējā sesijā nav pielaists latviešu pārstāvis Austrijā P. Priedītis. Pag. rudenī no Austrijas par LCP locekli ievēlēja A. Kalpiņu, kas līdz ar pilnvaru saņemšanu pārcēlās uz dzīvi Detmoldā. Austrijas latvieši ar šādu A. Kalpiņa rīcību nebija apmierināti, jo ieskatīja, ka viņš no 2000 km attāluma nevar pārredzēt latviešu vajadzības Austrijā, un lūdza anullēt A. Kalpiņa mandātu un viņa vietā apstiprināt jaunievēlēto latviešu pārstāvi Austrijā P. Priedīti. Šo lūgumu, atsaukdamās uz statūtiem, LCP noraidīja. Pa tam revīzijā noskaidrots, ka A. Kalpiņš, būdams latviešu komitejas priekšnieks Innsbrukā, nav pareizi rīkojies ar sabiedrības mantu un līdzekļiem un ir apcietināts. Atzīmējot šos faktus, laikrakstā teikts: „Austrijas latvieši ir neskaidrībā, vai tiešām formālisms ir galvenais un vai svarīgāk tomēr nebūtu darīt izņēmumus, ja reālā dzīve to prasa, kaut arī kādiem citiem rastos neērtības, jo dažam labam vācu zemē tāpat sen vairs nav kontakta ar saviem vēlētājiem. Ir jābrīnas, kā, piem., Dānijas latviešus var pārstāvēt, dzīvojot Štutgartā, bet statūti jau to atļauj. Austrijas latvieši jautā: Vai arī nākošā sesijā viņu aizstāvim un pārstāvim jābūt kungam paragrāfam?"

Arturs Kaugars

Vientulība

Es dažreiz vientulību
Kā balvu saņemu
Un ilgi vēl ar gaismu
Un mieru staigāju.

Bet dažreiz tā ir skarba
Kā vīra asara.
Tā cietas zīmes sejā
Uz mūžu ieraksta.

Andrejs Johansons

Galva

(Beigas)

„Uz mežu," turpināja svešinieks. „Žēl. Bet jādomā, ka viņš drīz pārnāks. Esam, tā sakot, kollēgas, — kopā mācījušies mežkopību. Mans vārds ir Vilis Galviņš," viņš sniedza sievai roku un atkal pasmīnēja, „kā redzat, — mums abiem vienādi priekšvārdi."

„Gadās", pasmaidīja arī sieva. Viņas mulsums sāka zust. „Iesim istabā," viņa teica, „tur būs labāka gaidīšana. Jūs taču Vili sagaidīsit?"

„To var," sacīja atnācējs. Viņi izlaipoja pa šaurajiem sakņu dārza celiņiem un iegāja namā.

„Sēdiet," aicināja sieva, „es uznesīšu jums kādu krūzi alus."

Viesis, likās, kaut ko pārdomāja. „Ziniet," viņš pēkšņi sacīja, „man iešāvās kas prātā. Šai pašā apvidū man dzīvo vēl kāds draugs. Apciemošu pa starpām to un pēc pāris stundām būšu atpakaļ. Tad Vilis katrā ziņā būs pārnācis."

„Jūs gribat iet?" teica sieva. „Pašā pusdienas karstumā! Varējāt jau mierīgi pasēdēt tepat. Vai tad tik maz vaļas?"

„Jā," sacīja viesis, atkal sašķiebdams muti, „es steidzos allaž. Tā teikt — nemierīga daba."

„Kā pats domājat," teica sieva. „Mani gan jūs nemaz neapgrūtināt, — drīzāk otrādi."

„Es tomēr iešu," viņš grasījās uz durvju pusi. Tad palūkojās apkārt un sacīja: „Man būtu vēl viens lūgums. Vai es nevarētu pie jums atstāt to," viņš rādīja uz savu ceļa somu, „tad nebūs jānēsā līdz lieks smagums un es," viņš garšīgi iesmējās, „būšu drošs, ka jūs mani neaizmirsīsit."

„Noteikti," atbildēja sieva. „Lieciet vien šepat zem sola."

Viesis paņēma gareno, no sarkanas ādas darināto somu un novietoja, kur sieva rādīja.

„Lūk," viņš teica, „pie somas ir piesieta arī birka. Tur uzrakstīts mans vārds — Vilis Galviņš. Jūs varēsit savam vīram pavisam droši pateikt, kas viņu meklējis."

To teicis, viņš atvadījās un izgāja pa durvīm. Sieva nostājās pie loga un ilgi sekoja viņam ar skatu. Viņš aizsoļoja pāri dārzam, tad nogriezās uz ceļa, kas veda silā.

•

Debesis visu dienu bija skaidras un neaizēnojās līdz vakaram, tikai pašā rietā pāri apvārsnim izpeldēja blīvs, sārti spīdošs mākonis un palika nekustīgi guļam. Pēc pusdienas sacēlies, pāri laukiem virpuļoja mežonīgs ziemeļu vējš, plosīdams kokus un krūmus un darīdams pasauli it kā par tukšu telpu, kurā vieta vienīgi tā brāzmām un varmācībai.

Mežsarga sieva atkal stāvēja pie loga. Cik reizes viņa nebija vērojusi šos vētrainos saulrietus! Taču tās bija parastas novakares, kad skats, dienu vienmuļā gājuma nesatraukts, sāk vērsties uz iekšieni, lai meklētu citiem neredzamas kustības un dziļumus. Tad viņa raudzījās tukšajā izplatījumā, kur neierobežoti valdīja ziemelis, un domāja, ka līdzīgs tukšums viņas pašas krūtīs laikam nozīmētu nāvi. Bet kamēr tur nav izdzisusi kvēle, kā, tumsai uznākot, dziest saules pēdējie atspīdumi, vēl zudusi nav arī pretestība, kas līdz zināmai stundai spītē šim tukšumam un spēj to atturēt.

„Vai tagad šī stunda ir klāt?" viņa vaicāja, pūlēdamās nekustēties, lai nejustu trīsas ķermenī. Un kāda velnišķīga balss kala it kā ar veseri: „Klāt! klāt! klāt!"

„Nē!" viņa piepeši iečukstējās, „nē, tā nav klāt. Viņš pārnāks, kā pārnācis katru reizi. Cik bieži viņš nav bijis prom augām naktīm un tomēr allaž atgriezies. Un šorīt taču viņš izgāja vienkārši paklejot, pat ieroča līdz nepaņēmis." Viņa zināja, ka mežsarga šautene karājas istabā pie sienas, bet pistole guļ atvilktnē. „Tā viņš staigājis dažu labu rītu. Un gaišā dienas laikā, — no kā gan jābīstas gaišā dienas laikā? Meža biezumā viņš taču negāja, un gar malu ir mājas."

Viņa atvirzījās no loga un sāka soļot pa istabu, bet ar katru soli neprātīgāk auļoja arī viņas domas. „Viņš staigājis gan dažu labu reizi, bet vienmēr pārnācis, kad solījies. Un šodien viņš sacīja — ap pusdienu."

Viņa apstājās pie galda, kur jau kopš dienvidus stāvēja gatavais ēdiens. Vīru gaidīdama, viņa nebija to novākusi un tagad raudzīja paņemt kādu gabalu. Bet kakls viņai bija aizspiests, un, pēkšņam riebumam uznākot, viņa nolika kumosu atpakaļ, pat mutē neiebāzusi.

„No kā gan jābīstas? Mežmalā ir mājas," viņa atkārtoja. Un velnišķīgā balss atbildēja: „Mājas! Vai tu zini, kas dzīvo šajās mājās? Vai tu zini?"

„Diezgan!" iebrēcās sieva. „Es nevaru vairs ilgāk! Man jāzina, kur viņš palicis."

Viņa atrāva durvis un izskrēja dārzā. Vējš iekrita viņai matos kā saniknots lūsis. Pie apvāršņa joprojām gulēja sarkanais mākonis, un rietošā saule sprauda retus starus pāri tā malām. Neviena! Salta vēja piesaurēts tuksnesis, drausmīgs klusums starp atsevišķām brāzmām un neviena, neviena paša!

Sieva piepeši atģidās. „Kurp es iešu?" viņa domāja. „Kur es viņu meklēšu? Man taču nav ne jausmas, uz kuŗu pusi griezties." Kā apstulbusi, nekā nedomādama, viņa vēl brīdi stāvēja uz tekas, tad gausiem soļiem iegāja atkal istabā.

Viņa apsēdās pie loga un stingi vēroja ceļu, kas, mājai garām aizvīdamies, turpinājās starp laukiem, līdz nozuda sila melnajā sienā. Kails tas gulēja vakara gaismā, un sieva veltīgi pūlējās tur ieraudzīt kādu pārmaiņu.

„Laiva," viņa atcerējās savas smagās rīta domas, „laiva, kuŗā tveŗamies mēs abi, bet ko viņš tīši vada bezdibenī. Ko lai viņam pārmetu? Viņā iemiesota tā vara, kas valda manu mūžu. Viņu pašu valda cits spēks. Kā es šorīt sacīju? Jā, — viņa briesmīgā kaislība, tie bija mani vārdi. Un tomēr, kaut pats vergs būdams, viņš pavēl man."

Viņai pārskrēja skumjas. „Kaut viņš drīzāk pārnāktu! Šai dienā es skaidri redzēju savu likteni. Un beidzamo, — beidzamo reizi es runāju ar viņu tik skarbi."

Viņa sažņaudza plaukstas it kā ciešā apņēmībā. „Vai es varētu tā mīlēt citu vīru? Nē! Ne mūžam. Kad redzu viņu starp citiem, man liekas, ka viņam apkārt staro svešāds spožums, ka viņš dzīvo pats savā gaismā. Vai pārējiem tāda ir? Nevienam. Kaut viņa vārda brālim."

Sieva sarāvās. „Jā, kur paliek šis vārda brālis? Kā viņu sauca? Pareizi, — Vilis Galviņš. Viņš taču solījās atgriezties pēc pāris stundām, un tagad jau ir vakars. Kur viņš tik ilgi ciemojas? Ai, es aizmirsu pat prasīt, uz kuŗām mājām viņš iet!"

Pēkšņi viņai pazibēja jauna doma. „Viņi abi būs satikušies vienā vietā. Taisnība. Svešais taču tik ļoti gribēja ar Vili sastapties. Droši vien nebūs ilgi redzējušies, un tagad sēž un runā. Galviņš izskatījās pēc pilsētnieka, un tie līdz šejienei atbrauc reti. Kā es neiedomāju to agrāk!"

Viņai kļuva mierīgāk. „Šis gadījums īstenībā ir pat patīkams," viņa domāja. „Man nebūs jāmeklē vārdi, kad Vilis pārnāks. Viņš stāstīs, ko pieredzējis, un es nemocīšos, atminēdama, cik asa biju šorīt. Bet viņi jau nāks abi, — svešais atstāja te savu ceļa somu." Viņa palūkojās, — soma stāvēja zem galda, kur viesis to nolika. „Šis Galviņš bija drusku dīvains. Cik nejauki viņam raustījās nāsis! Ja viņš nebūtu Viļa paziņa, man mestos bailes."

Viņa piecēlās un atkal pastaigājās pa istabu. Gaisma bija kļuvusi blāva. Aiz sienas smagi šņāca koki. Viņa pavērās apkārt. „Drīz tumsīs. Vilis nekad tik ilgi nemēdz ciemoties."

Steigšus viņa atgriezās pie loga un cieši raudzījās uz ceļu. Neviena. Tikai vējš un — it kā izsmiekls tā jopiem — sastingušais mākonis pamalē.

Viņu sagrāba šaušalas. „Vai es esmu viena?" Viņa palūkojās atpakaļ. Istabas stūros biezēja ēnas.

„Viena. Un šī soma, kuŗai nenāk pakaļ. Kas gan tur iekšā?"

Viņa piegāja un izvilka somu istabas vidū.

Pie roktuŗa karājās birka. Sieva noliecās un lasīja skaidriem burtiem uzrakstītos vārdus:

Vilis Galviņš.

Vilis Galviņš. Vilis Galviņš. Piepeši viņas prātu apdedzināja it kā zibens šautra.

„Vilis Galviņš!" viņa iekliedzās. „Nav tik drausmīgas atriebības! Cilvēks nevar būt tik nežēlīgs!"

Kā ārprātā viņa lauza un dauzīja somu, līdz tās atslēga nobrīkšķēja un atsprāga vaļā.

Vakara beidzamajos staros atmirdzot, no somas izvēlās nocirstā, asinīm notraipītā mežsarga galva.

Organizēšanās...

(Turpinājums no 1. lappuses)

vietošanu kādā citā zemē nekas vēl nav darīts un praktiski vēl nav nekādas iespējas kaut kur emigrēt.

Daudz uzmanības veltīja tiem mūsu tautas locekļiem, kas atkal iekļāvušies mūsu civīlo bēgļu dzīvē. Šiem tautiešiem nepieciešama kā materiāla, tā garīga palīdzība. Ja centrālās organizācijas dara visu iespējamo, tad ar to vien nepietiek. Nepieciešama arī katras latviešu kolonijas aktīvitāte. Tautiešu grupai, kas pārcietusi visvairāk un vēl turpina ciest, jāveltī izcilas rūpes.

Pelnīti daudz ievērības bija veltīts jautājumam par darba organizāciju un arodizglītību. Tā svarīgumu apstiprināja arī UNRRA's vienības direktora Defiza plašais ziņojums padomes sēdē. Tas dod cerības, ka padomes pieņemtie atzinumi darba un arodizglītības lietās atradīs dzirdīgas ausis pie mūsu tagadējiem gādniekiem. Uz kooperātīviem pamatiem dibinātie pasākumi dos ne tikai darbu un peļņu, bet arī iespēju praktiski pielietot dažādos kursos iegūtās zināšanas. Liekas, tieši tamlīdzīgu jautājumu iztirzāšanu un darbību šajā virzienā tautieši no savām centrālām organizācijām gaida vairāk par citu.

Ar gandarījumu var atzīmēt padomes interesi un Centrālās komitejas ziņojumu par sadarbību ar pārējām Baltijas tautām. Viedokļu saskaņošana un kopīga rīcība var tikai palīdzēt.

Novērtējumā var teikt, ka ar padomes un Centrālās komitejas darba ievirzīšanu lielākas lietderības gultnē, tas gūs lielāku nozīmi ne vien tagadējā organizēšanās spēju pārbaudē, bet arī, varbūt, visu mūsu trimdinieku tuvākās nākotnes un ikdienas problēmu atrisināšanā un atvieglināšanā.

Mums raksta

Emigrācija

Pašreiz mūsu tautas liktenis ir atkal tā sarežģījies, ka lielas latviešu masas, izmestas no normālas dzīves neskaidros politiskos apstākļos un pagaidām baudīdamas sociālas labdarības aizgādību no UNRRA's, nīkst fiziski un garīgi mums naidīgās tautas zemē. Šo Vācijā esošo latviešu nākotnes izredzes ir pavisam miglainas, un neviens nezina, ko šī migla slēpj: jaunu saules lēktu vai jau sākušos rietu. Ja nu šādos apstākļos, lai izvairītos no fiziskas bojā ejas (tuberkulozes draudi mūsu jaunatnei dažās nometnēs ir ļoti nopietni) vai iegūtu brīvību savai garīgajai iniciātīvai, daži mūsu tautieši, kam aiz jūŗām ir radi un draugi, izšķīrušies trimdu pavadīt citur, tad tiešām savādi ir mūsu presē un sabiedrībā dzirdēt teicienus: „Redz, kur laižas prom gļēvuļi! Skat, kur ir mūsu lietas nodevēji un vienības ārdītāji!“ Tie vairs nav lietiešķīgi brīdinājumi nepārsteigties tiem, kam aiz jūŗām pagaidām vēl nav droša pamata, kur piemesties, bet gan nepiedodama muļķība.

Zināmi mūsu ļaudis arvien vēl zīlē. Nebūsim šakāļi, kas gaida uz lauvu, tīģeŗu un lāču cīņu, lai dabūtu savu kumosu no saplosītā! Atjaunot Eiropas tautu nacionāli kultūrālās brīvības, atjaunot tās saimnieciski un politiski vienotas demokratiskas Eiropas, bet ne šauri savtīgos nacionālos ietvaros, — tam vajadzētu būt mazo tautu trimdinieku mērķim. Šīs idejas ir tālredzīgā un gudrā angļu politiķa Čerčila auklējums, un to iedzīvināšana ir vienīgais ceļš, kas varētu nodrošināt ilgstošu mieru. Ja to dēļ būtu jācīnās, tad, varbūt, vēl arī kaŗu varētu attaisnot, bet vispirms ir idejiski jātiek skaidrībā, jāmēģina miera ceļi.

Bet ja bīstamies no sarežģījumiem Eiropā, tad nedrīkstam kliegt par to, ka nekaŗotāji jau laikus aizvācas. Tā nav gļēvulība, deģenerēta domāšana vai vispār kaut kas apsmejams, bet pilnīgi loģiska un nepieciešama vajadzība no tautas dzīvības spēku saglabāšanas interešu viedokļa. Ārprātīgs būtu gan tas, kas savus atlikušos bērnus liktu apkaut!

Tālāk — par mūsu presē arvien skandinātajiem „atlauztajiem“ tautas zariem. Neviens prātīgi domātājs cilvēks nedrīkstētu runāt par atlauztiem tautas zariem, kamēr šādi zari vēl zaļo, t. i. nav zaudējuši savu dzimto valodu. Emigrācija nebūtu kādreiz saprotama, tautai dzīvojot normālos apstākļos, bet nepamatota tā nemēdz vispār būt. Nav tādēļ svarīgi, vai kāds kaut kur emigrē, bet gan kādēļ viņš emigrē? Ja šis kādēļ ir loģiski pamatots, tad palicēju nievas ir muļķība, kas tautai var galu galā tikai kaitēt.

Mēs nedrīkstētu nezināt, ka lietuviešu, poļu, žīdu, igauņu un citu tautu emigrantu tā sauktās Lituānijas, Polonijas, Estonijas un taml. ārzemēs ir savām dzimtenēm un saviem tautiešiem grūtos brīžos vairāk vai mazāk reāls atbalsts. Tā ir atmaksa tautiešiem un dzimtenēm pār to kultūrālo un politisko kapitālu, ko kolonisti saņēmuši tai laikā, kad dzimtenēm labi klājies. Šādās kolonijās, kas baudījušas savas dzimtenes un labklājībā dzīvojošo tautiešu atbalstu, kolonistu domas ir konsolidētākas, tur ir pareizāka izpratne par dzimtenes lietām un ļaudīm, tur, dzimtenei postā slīgstot, saglabājas dažādas kultūras bagātības bibliotēku un citādā veidā. Visreālākā pateicība tad ir kolonistu spēja un griba atbalstīt savu dzimteni un savus tautiešus ne vien morāliski, bet arī materiāli.

Latvieši, izdomājuši kaut kādu nejēdzīgu atlauztu vai atlūzušu zaru hipotezi, dzimtenes ziedu laikos akli noraidījuši saviem kolonistiem kultūrālu, morālu vai citādi politiski tālredzīgu atbalstu, izvadījuši savus emigrantus ar izsmieklu. Izvadīdami tos tagad ar paļām, paši esam arī vainīgi, ka viņiem savos aizjūŗas tautiešos nav konsolidēta atbalsta ne Arģentīnā, ne ASV, ne Brazīlijā vai citur, kur ir vecas un pietiekami lielas latviski runājošu tautiešu kolonijas, par kuŗu dzīvi un esamību Latvijā pilnīgi trūka lietišķīgas informācijas.

Pilnīgi privāti, pēc tam, kad mūsu valsts iestādes mūsu emigrantu organizācijām ārzemēs pieprasīto kultūrālo atbalstu (grāmatas, skaņuplates, filmas) savā laikā bija noraidījušas, šī atbalsta ierosinātāji — šaurs literātu draugu pulciņš, sūtīja šo to par saviem līdzekļiem uz Braziliju, Vismantiem Lietuvā, Zilgalvim Ķīnā un tautiešiem citās zemēs.

Pēc visa tā ir jābrīnās un jāpriecājas, ka musu emigranti aiz jūŗām ar saviem — mūsu pašu īsredzības dēļ — saskaldītajiem spēkiem tagad mēģina mums palīdzēt. Varbūt, tas tā ir tāpēc, ka mūsu līdzšinējo emigrantu vairums ir reliģiozi ļaudis, kas rīkojas pēc Kristus mācībām un neplemin ļauna. Tādu emigrantu nostāju nevarēsim gaidīt, ja mūsu kolonistu masas sāks ietekmēt pašlepnāka rakstura un reliģiozi vienaldzīgāki tautieši — tagadējie jaunie emigranti. Tādēļ nekaitēsim mūsu tautas nākotnei ar neatbildīgi īsredzīgām nievām, stiprināsim mūsu tautas garīgo vienību pāri visām jūŗām, jo pasaule top, satiksmes līdzekļiem attīstoties, ik dienas mazāka un šaurāka, atstatumi — īsāki!

Nav latviešu dabā tā savstarpējā siltuma, kas saista un vieno lietuviešus un igauņus. Kādreiz sveštautiešu klātienē tādēļ pat jānosarkst. Vai te nederētu drusku pieklājības, propagandas un pamācīšanas? — **L. Rudzītis**, Auf der Breite 17, Kempten, Allgäu, Bayern (13b).

Gaisa piļu celšana

Ka UNRRA vai cita palīdzības organizācija mūs nebaros mūžīgi, liekas, būs katram skaidrs. Ka mēs nevēlamies palikt Vācijā, arī laikam būs skaidrs. Bet tomēr mēs vairāmies godīgi un atklāti iztirzāt mūsu stāvokli un apsvērt, kad un kādā veidā rast izeju. Vienai daļai tas šķiet pat ķecerīgi. Bet vai nav bērnišķīgi iedomāties, ka Latvijas tagadējā okupācijas vara ar labu atdos mums un mūsu zemei brīvību, ka viņa, tā sakot, atvainosies par mums nodarītām pārestībām un atteiksies no Latvijas ostām? Tik pat bērnišķīgi ir cerēt, ka kāds Baltijas tautu brīvības atjaunošanai lietos varu taisni tagad, kad ASV, Anglija un Francija cenšas darīt visu, lai uzturētu mieru. Bez tam padomāsim, cik būtu to, kas konflikta gadījumā, atrodoties pašu notikumu tiešā tuvumā, tos pārlaidīs vēl dzīvi?

Kādēļ tad domas par individuālu izceļošanu uz aizjūŗas zemēm ir bīstamas? Ja mēs tur kaut vai pēc 20 gadiem būsim dzīvi, lai arī dzīvosim izkaisīti, ja tad Dievs būs lēmis mūsu zemei kļūt brīvai, tomēr varēsim atgriezties. Vai tāpēc to enerģiju, kas tagad izkūp bez vajadzības, labāk nevarētu izmantot latviešu vārda daudzināšanai pasaulē. Rakstus avīzēs par to, kā esam spaidīti abu okupācijas varu laikā, mēs paši zinām ļoti labi un labāk būtu tos tulkot visās pasaules valodās un sūtīt ārvalstu laikrakstiem. Tas dotu vairāk. Vai nebūtu beidzot laiks atteikties no gaisa piļu celšanas, raudzīties reāli un ķerties pie darba, kas tiešām palīdzētu saglabāt vēl atlikušo mūsu tautas dzīvā spēka daļu, pat ja šo daļu uz laiku vajadzētu sadalīt vēl vairāk. — **Arnolds Baguns-Bērziņš**, Hotel „Wittelsbacher Hof“, Weissenburg, Bayern (13a).

Baltijas valstis un Parīzes konference

Ziņojot par Padomju Savienības ministru padomes lēmumu miera konferences delegācijā Parīzē ietilpināt arī 3 Baltijas padomju republiku ārlietu ministrus, „Latviešu Balss Austrijā“ 3. augusta numurā citē dažādu Austrijas un citu laikrakstu domas šajā jautājumā.

„Salzburger Nachrichten“ raksta: „Padomju delegācijas sastāvs modināja lielu ievērību. Baltijas padomju republiku ārlietu ministri ir Padomijas delegācijas locekļi, lai gan rietumu lielvalstis vēl nav atzinušas šo valstu iekļaušanu Padomju Savienībā.“

„Tiroler Tageszeitung“ ziņo: „ASV ārlietu ministrs Berness atteicās izteikties par 3 ‚Baltijas valstu‘ ārlietu ministru iekļaušanu krievu delegācijā. Viņš paskaidrojis, ka par to viņam neesot nekādas informācijas, tomēr esot jāpieņem, ka ASV nostāja jautājumā būs līdzīga tās nostājai Albānijas, Ēģiptes, Luksemburgas un Meksikas gadījumā, **proti, ka konference, saskaņā ar Maskavas nolīgumu, ierobežojama uz 21 valsti, kaut arī pārējām ieinteresētām valstīm dotu iespēju tikt uzklausītām.**“

„Weltpresse“ raksta: „Padomju Latvijas, Lietuvas un Igaunijas ārlietu ministru stāvoklis konferences dalībniekiem joprojām sagādā ne mazums galvassāpju. Lielvalstis oficiāli nekad nav atzinušas šīs trīs valstis par sociālistiskām padomju republikām. Rezultātā konferences mandātu komisijai būs jāizšķir šo triju ministru stāvoklis.“

„Latviešu Balss Austrijā“ paskaidro, ka Parīzes konferences mandātu komisija apstiprināta šādā sastāvā: Austrālijas, Brazilijas, Holandes, Ķīnas, Čechoslovakijas, Baltkrievijas un Abesinijas pārstāvji. Vīnē iznākošais sarkanarmijas laikraksts „Oesterreichische Zeitung“, sniedz „TASS“ informāciju, ka mandātu komisija 30. jūlija sēdē paziņojusi konferences plēnārsēdei, ka tā apstiprinājusi visu delegāciju pilnvaras, atskaitot Beļģijas delegāciju, kas savas pilnvaras mandātu komisijai nebija iesniegusi. Plēnārsēdē mandātu komisijas ziņojums apstiprināts.

Tālāk minētais latviešu laikraksts citē angļu valstsvīra Bevina rakstu „Daily Mail“ slejās sakarā ar lēmumu pēc brīva līguma saistīt veselības kopšanas darbam Anglijā vairāk tūkstošu Baltijas valstu sieviešu. Rakstā, starp citu, teikts: „Baltijas tautu liktenis ir bijis briesmīgs. Es pazinu tās pirms kaŗa un pavadīju laimīgas dienas tur draugu vidū, kas tagad ir nogalināti gan no vāciešiem, gan krieviem. Baltijas valstīm nav nekā kopēja ar krieviem valodas, tradiciju un rases ziņā. Tās ieguva savu neatkarību 1918. gadā ar Anglijas un Amerikas garantijām. Baltieši attaisnoja uz viņiem liktās cerības. Dzīves standarts tur pacēlās ievērojamā augstumā, Baltijas tautas bija brīvas. Kādu dienu Višinskis ar smīnu uz lūpām manā priekšā lielījās ar sekmīgiem paņēmieniem, kas ļāvuši „organizēt“ šīs zemes. Viņš bija izdomājis blēdīgās „vēlēšanas“, ar kuŗām paveica Baltijas politisko pievienošanu. Morāliskās vērtības pasaulē apgrieztas, un ir daudz cilvēku, kam patiktos izlikties, ka Krievijas varmācība pret Baltijas zemēm ir bijusi savā veidā legāla. Šādas noziedzības varētu apskatīt ar nožēlu un varētu paiet tām garām, tās nenosodot. Bet ļauna būs tā diena, kad mēs beigsim saukt blēdību tās vārdā. Nedrīkst aizmirst ciešanas no vācu un krievu rokām, ja mēs sveicam dzīvē palikušos no šīm mocekļu zemēm, kur mocekļu gaitas tomēr vēl nav beigušās.“

Beidzot „Latviešu Balss Austrijā“ citē lietuviešu laikraksta „Vārpas“ domas sakarā ar Parīzes konferenci. Lietuvieši izsaka domu, ka konference pieskarsies arī to valstu likteņiem, kas zaudējušas savu neatkarību šī kaŗa laikā. „Atlantijas charta, Trumena punkti, mūsu diplomātisko pārstāvju atzīšana daudzās valstīs un apstāklis, ka Nirnbergas prāvā Padomju Savienībai ļoti nelabvēlīgā gaismā noskaidrojies Baltijas valstu aneksijas jautājums, dod mums daudz skaistu cerību. Būtu nepiedodama nolaidība, ja šīs retās, varbūt pat vienīgās, iespējas izmantošanai mēs nebūtu sagatavoti. **Mums jau laikus jārūpējas par mūsu ekslla valdības sastādīšanu.**“ Laikraksts apskata jautājumu, kā būtu sastādāma šī valdība, un tālāk saka: „Jāsagatavojas arī tam gadījumam, ja Sabiedrotie mēģinātu mūsu tautas likteni izšķirt plebiscita ceļā. Ir pazīmes, ka Padomju Savienība šādai varbūtībai gatavojas. Tā sūta uz Lietuvu veselām masām krievus ar lietuviskiem uzvārdiem.“

„Latviešu Balss Austrijā“

Latviešu dzīve Zviedrijā

Tā kā līdz šim Zviedrijā **nav latviešu skolu, tad** laba daļa jaunatnes mācās zviedru skolās. Pag. mācības gadā **Stokholmā, Upsalā un** Lundā šiem jauniešiem bija noorganizētas **mācības tajos priekšmetos, kuŗus** zviedru skolās nemāca, proti, latviešu valodā, Latvijas vēsturē un ģeografijā un ticības mācībā. **Lai stiprinātu** jaunatnē tautības apziņu, līdzīgu jaunatnes pulcināšanu latviešu organizācijas cenšas panākt arī vasaras brīvlaikā. Zviedrijā ir apmēram 500 no 8–18 g. v. latviešu jauniešu un ap 300 no tiem ir organizēti skautu un gaidu vienībās. Tautiešiem Zviedrijā izdevies panākt, ka šiem jauniešiem nodrošinātas izredzes uz vasaras nometnēm Stokholmas apkārtnē un Zviedrijas dienvidu daļā. Nometnes paredzētas uz 2 nedēļām, pēc kam jauniešiem būs izdevība savos pulciņos piedalīties arī starptautiskajās jaunatnes nometnēs. Latviešu studenti Zviedrijā apvienojušies savā organizācijā „Latviešu studentu novads“. Pag. gadā Stokholmas augstskolā studēja 60, bet šogad tikai 18 studentu, jo lekciju nauda ir augsta — līdz 550 kronām gadā, bet par eksistenci studentiem jāgādā pašiem. Tagad „Latviešu studentu novads“ cenšas panākt lekciju naudas atvieglojumus un atbalstu latviešu studentiem arī no UNRRA's.

Ar tā saukto archīvu darbu samazināšanu operdziedātājs Mariss Vētra pa 14 dienu ilgā atvaļinājuma laiku, **lai iegūtu eksistences līdzekļus, strādājis ostā pie kuģu iekraušanas darbiem. Darbs bijis gan grūts, bet dziedonis atzīstas, ka labi nopelnījis, un jūtas laimīgs, ka arī ar fizisku darbu ir spējīgs sev un savai ģimenei nopelnīt iztiku. Mariss Vētra saņēmis Buenos-Airesas radioaģentūras „Albatros“ vēstuli, kuŗā viņam piedāvāti radio un atklātie koncerti Arģentīnā. Iespējams arī līgums ar šo radiosabiedrību. Dziedonis gan nav pārliecināts, vai no šī piedāvājuma praktiski kas iznāks, un saka: „Interesanta sajūta: Kanādā mani gaida (Vētra aicināts uz turieni par mācības spēku konservātorijā) un Arģentīna mani var ‚lietot‘, bet Zviedrijā man jākrauj kuģi ostā.“ K. Rs**

Kaut jel visiem tā būtu!

Mūsu tautiete Austra U., **kurai** Kalifornijā ir **piederīgie, mums raksta:**

„Izbraucām 11. maijā no Brēmenes. Ceļojums pāri okeanam turpinājās 9 dienas, **un grūtāk panesama** bija pirmā „šūpošanās“ Lamanšā. **Tālākā ceļā jūra bija mierīga, saule** žilbināja un katru dienu laiku pavadījām uz klāja **saulojoties. 19. maija** vakarā ieraudzījām **Ņujorkas ugunis.**

Otrā rītā pēc **muitas formālitātēm,** cauri **reportieŗu un filmētāju drūzmai izkāpām krastā. Mūs sagaidīja** Kristīgās biedrības pārstāvji, kas par mums rūpējās un novietoja viesnīcā pilsētas centrā pie Brodvejas. Saņēmām arī kabatas naudu. Pirmais brauciens pa Ņujorkas ielām mums aizrāva elpu. Milzīgas automobiļu rindas, labi ģērbtu ļaužu straumes un veikali pilni visādām mantām, par ko pēdējos 6 gados mēs esam varējuši tikai sapņot. Mūs satrauca arī augļu un saldumu pārpilnība. Augļi še ļoti lēti.

Viena nedēļa Ņujorkā pagāja kā pa sapņiem. Apskatījām pilsētu un apbrīnojām to arī no 65 stāvu augsta debesskrāpja galotnes, no kurienes pāri miljonu pilsētai atklājas brīnišķīgs skats. Šejienes latviešu ģimenes mūs aicināja pie sevis ciemos un veda vakariņās. Tie tautieši, kam Amerikā nebija piederīgo, man aizbraucot, **palika turpat viesnīcā Ņujorkā, Kristīgās biedrības aprūpē,** līdz viņiem **sameklēs darbu un dzīvokļus.**

Es devos tālāk uz Kaliforniju. Braucu ar vilcienu 3,5 dienas. Čikagā vajadzēja pārsēsties un tad devāmies pāri Misisipijai un Misurijas upei cauri Kanzasas-Sitijai, Oklahomai, **Teksasai, Ņumeksikai un Arizonai. Braukšana bija ļoti ērta un netrūka** arī **atspirdzinājumu, bet brauciens** tomēr ļoti nogurdināja, jo vajadzēja šķērsot tveicīgās dienvidu joslas. Pēdējās dienās neko citu neredzēju kā bezgalīgas prērijas, mežonīgas klintis un kaktusus. Saule žilbināja svelmīgi. **Tad pie dzelzceļu piestātnēm jau parādījās pirmās palmas. Pāri Kolorādas upei sasniedzu galamērķi — Kaliforniju.**

Pie Losanželosas **dzelzceļa stacijas siltā dienvidu naktī zem palmām piedzīvoju savā ceļojuma kulmināciju — satikos ar otru brāli, kuŗu** savā mūžā vēl nekad nebiju redzējusi. Tagad dzīvoju viņa dzīvoklī Hollivudā. Katru dienu brālis mani vizina savā automobilī un izrāda apkārtni. Esmu bijusi augstu kalnos, kas visapkārt pilsētai, un arī līdz Klusā okeana piekrastei. Izbraukāju greznos rajonus, kur dzīvo filmaktieŗi, un redzēju Hollivudas filmstudijas. Losanželosa stipri atšķiŗas no citām lielpilsētām. Te ielas platas, apstādītas palmām, bet mājas nav augstas un paslēpušās labi koptos dārzos un apelsīnu un citronu birzīs. Visa kustība notiek tikai ar automobiļiem un kājām neviens neiet.

Pašlaik vēl jūtos kā sapnī, bet tuvākās dienās būs jāsāk apskatīties pēc darba iespējām.“

Svarīgs pārkārtojums

UNRRA's vienību vadība Ķīlē un **Vedelā** paziņojusi, ka angļu Militārai valdībai būvdarbiem Ķīlē vajadzīgi 997 būvamatnieki un 2218 būvamatnieku palīgu un strādnieku. Bez tam Ziemeļvācijas dažādām firmām ķieģeļu, cementa izstrādājumu un krīta rūpniecībā nepieciešami 322 strādnieki. Šie darba piedāvājumi paziņoti Ķīles un Vedelas pārvietoto personu nometnēm ar aicinājumu nometņu iemītniekiem pieteikties piedāvātajos darbos.

Ķīles latviešu nometnē pieminētos darbos pieteikušies tikai 60 cilvēku. Šīs neatsaucības sekas ir izrādījušās tādas, ka Ķīles Baltijas tautu nometnē pieteikta iedzīvotāju pārvietošana, proti, visus vīriešus un sievietes — vieniniekus, kas ir darba spējīgi, bet tagad nav nodarbināti, pārvietos uz Šlēzvīgas pili, kur telpas nav piemērotas ģimenēm, bet līdzšinējos Šlēzvīgas pils iemītniekus — ģimeņu cilvēkus pārcels uz Ķīles nometnēm. Tādā kārtā darba spējīgos un līdz šim nenodarbinātos sakoncentrē vienā vietā un neizdevīgākās telpās, kas varētu būt pamudinājums iesaistīties darbā, ja vien darba pienākumu nepadarīs par obligātu.

Rakstot par šo pārvietošanu, Ķīles latviešu nometnes laikraksts „Nākotnes Ceļš“ aicina tautiešus neslēpties aiz aizspriedumiem un pieņemt katru godīgu darbu, jo „viens ir skaidrs — turpmāk mums jābūt gataviem dienišķo maizi pelnīt ar savu darbu un sviedriem.“

Amerikāņu . . .

(Turpinājums no 1. lappuses)

„B-17" tipa lidmašīnas bez apkalpes atlidojušas no Havaju salām uz Kaliforniju. Šīs lidmašīnas uzskata par pirmsākumu no tālienes precīzi vadāmiem atomu ieroču šāviņiem. — **Frankfurtā** paskaidrots, ka pēdējo vācu karavīru, kas vēl atradīsies amerikāņu gūstā Eiropā, atbrīvos ap 1947. g. 1. jūniju. Tāpat paziņots, ka no internētajiem civīlistiem, kuŗu kopskaits 15. jūlijā bija 66.000, internējumā paturēs ap 20.000. Kopējais karagūstekņu skaits ir vairs ap 150.000, kamēr kaŗa beigās bija 7 milj. — Klods Baksters **Losanželosā** badojas jau 75. dienu. Viņš paziņojis, ka grib badoties mazākais 100 dienu, lai tādā ceļā savāktu vairāk naudas Eiropas badacietēju pabarošanai. Līdz šim viņa badošanās pamudinājusi ASV iedzīvotājus saziedot tikai 57 dolarus pārtikas pirkšanai badacietējiem.

The Stars and Stripes

TUR

„Cīņa" raksta par rūpniecību Latvijā. Rakstā uzskaitīti vairāki uzņēmumi, kas pārsniedzot plānus, piemēram, „Sarkanais Metallists", Līgatnes papīrfabrika un „Rīgas Piena Kombināts", bet esot arī uzņēmumi, kas stipri atpaliekot. Tā „Sarkanā Zvaigzne" plānu pildot tikai par 5,4 proc., ķieģeļu rūpnīca „Nordeķi" par 15,5 proc., ģipša fabrika 2,5 proc. — Tekstilfabrikā „Boļševička" strādājot visas 309 mašīnas, no tām liela daļa 2 un 3 maiņās. 6 audējas strādājot katra uz 10 aužamiem stāviem, 9 uz 6, 26 uz 4 utt. Darba normas izpildot ar prāvām uzvijām. Racionālizātors Elterminš jau 1941. g. bijis stachanovietis un frontē ar ieroci rokā kā gvards nosoļojis no Maskavas līdz Prāgai. Tagad apstiprināti 6 viņa racionālizācijas paņēmieni. „Sarkanā Rītā" 15 g. v. adītāja Rita Mangule noadot 1000 paŗu zeķu dienā. Ziepju fabrika „Sarkanā Ausma" Vissavienības sacensībā ieguvusi 3. vietu un plānu veikusi par 214 proc. No darba brīvā laikā strādnieces strādājot palīgsaimniecībā un sagatavojot fabrikai malku. — Pēc valsts plāna komisijas priekšnieka Mačenko raksta, 210 milj. rubļu atvēlēti automaģistrāles izbūvei no Rīgas līdz Smoļenskai. — Šogad laidīšot darbā Ķeguma 3. turbīnu, bet piecgades plānā paredzēts uzstādīt arī ceturto. Pie Ķeguma atjaunošanas strādājot intensīvāk, kā jebkur citur visā Padomju Savienībā. No Ķeguma strāvas apgaismošanai patērējot 19 proc., bet pārējo rūpniecība. Latvijas elektrifikācijas ģenerālplāns vēl neesot izstrādāts. Esot par maz arī kadru. Rīgas apkurei tagad izlietojot 31.000 to akmeņogļu, bet, izlietojot tam arī daļu elektrības, varētu ietaupīt 12.000 to ogļu, kas dotu ekonomiju par 2.904.000 rubļu gadā. Tāda ierīce izmaksātu 11 milj. rubļu un atmaksātu sevi 4 gados. — „Izvestija" raksta, ka Padomju Latvijas zemkopības ministrija pieprasījusi 15.000 izkapšu un tikpat daudz galodiņu un kapināšanaș veserīšu. Citas republikas esot pieprasījušas vēl vairāk. Bet visā Padomju Savienībā esot tikai viena izkapšu fabrika Artinā, no kuŗas neviena republika visas pieprasītās izkaptis nedabūšot. Izkaptis esot tiešām sliktas, nepulētas, jo fabrikai neesot līmes. — VAPP's izdevis Ļermontova rakstu tulkojumu otru sējumu, pie kuŗa prof. R. Egle strādājis 30 gadu. — Upju flotes pārzinis Sidorenko pārskatā par velkoņu remontiem atzīmē, ka pie remontiem izcili strādājuši Vasiļjevs, Šiško, Michailovs, Makšejevs un Ludziņš. — Madonas radiofonā 3 dienas lasīts apbalvoto saraksts, kurā uzskaitīts simtiem personu. Apmēram puse apbalvoto ir ar krieviskiem uzvārdiem. No saraksta kļūst zināms, ka ar sarkanā karoga darba ordeni apbalvots dzejnieks Jānis Sudrabkalns, bet pie komūnistu centrālkomitejas ir īpaši nozaŗu vadītāji, t. i. „otri ministri", piem., transporta lietās Ivans Afanasjevs, kaŗa lietās Titovs, lauksaimniecības lietās Pēteris Žukovs utt. Ķeguma galvenais inženieris ir Sergējs Krasiļskis. — „Rīgas Filma" gatavojot divi dokumentāras īsfilmas: „Līgo svētki" un „Rīgas Jūrmala" režisora Harnobiņina un Ņinas Goldbergas vadībā. Filmu par Padomju Latviju pēc kaŗa inscenējot režisors Hopaļins. — Padomju Latvijas rakstnieku savienības mēnešrakstā „Karogs" aprīļa-maija numurā iespiesti M. Rudzīša, A. Baloža un V. Grēviņa dzejoļi, Roberta Sējas romāna turpinājums, Valža Klīveŗa stāsts, Aša Ķēniņa raksts par senprūšu cīņām Kuršu kāpās, R. Egles raksts par Šekspīru, A. Griguļa par krievu drāmas klasiķiem, J. Vītoliņa un J. Niedras raksti. Burtnīcai pievienota Birznieka-Upīša ģīmetne.

„Cīņa" Rīgā, „Izvestija" Maskavā un „Latvju Ziņas" Stokholmā

Lagvardija inspicē DP nometnes un iegūst to iemītnieku simpatijas

Tutcingā. - UNRRA's šefs Lagvardija, ko nacistu propagandas ministrija savā laikā žultaini dēvēja par „Amerikas tipisko žīdu — valdnieku", atrada ceļu uz katru kaktiņu divi šejienes DP nometnēs un arī uz rūpju māktajām nometņu iemītnieku sirdīm. Ugunīgais Ņujorkas pilsētas bijušais galva sarunājās ar pārvietotām personām tekošā vācu valodā. Neraugoties uz nogurumu pēc 3 nedēļu ceļojuma pa Dienvidslaviju, Italiju, Austriju un amerikāņu joslu, Lagvardija ar pavadoņiem sīki inspicēja žīdu DP nometnes Volfratshauzenā un Feldafingā.

Īsā apspriedē ar UNRRA's darbiniekiem Minchenē-Pasingā Lagvardija pieprasīja, lai pret DP nometņu iemītniekiem izturas „ar laipnību un pretimnākšanu." Viņš uzsvēra, ka vienīgais DP problēmas atrisinājums ir repatriācija vai emigrācija uz zemēm, kur šie ļaudis atkal var kļūt ražīga darba strādātāji.

The Stars and Stripes,
August 8

Pirmais čechu kolchozs sabrucis

Laikraksts „Slovo Narodna" Prāgā rakstā „Pirmais, bet nopietnais brīdinājums" ziņo: „Pierādījumu tam, ka pie mums nevar kopēt svešus paraugus, dod lauksaimniecības kolchoza bēdīgais gals Kobolicā. Čechoslovakijas komūnistu partijas biedri no Prāgas un Taboras mēģināja kopīgi apsaimniekot 121 ha auglīgas zemes. Pēc viena gada viņi nonākuši tik tālu, ka tiem ir 0,25 milj. kronu parādu un viņi vairs neizmaksāja laukstrādniekiem algas. Tas viss notika galvenām kārtām tādēļ, ka kolchozā nestrādāja lietpratēji, bet gan partijas biedri. Lauksaimniecības ministrijai bija jāatzīst, ka Kobolicas kolchozs ir dzīvot nespējīgs." **„Latviešu Balss Austrijā"**

Vlasovs pakārts

Maskavā, 2. augustā (DANA). — Padomju Savienības augstākā kaŗatiesa notiesājusi uz nāvi pakaŗot kādreizējo ģenerālleitnantu Andreju Vlasovu un 11 līdzapsūdzēto. Spriedums jau izpildīts. Visi apsūdzētie atzinušies, ka darbojušies pret Padomju Savienību kā vācu armijas aģenti, spiegi un terroristi. Vlasovs 1943. gadā nodibināja tā saukto „Krievu leģionu".

„Schwäbische Landeszeitung"

FEĻETONS

Kūdras darbi

Pirms kāda laika, visu nometnes iemītnieku apraudāti, ar sērīgiem sejas pantiem un pesimistiskām krunkām pierē daļa tautiešu aizbrauca kūdras darbos. Dzīvus viņus neviens vairs necerēja redzēt, un paši aizbraucēji dvēselīgi sagatavojās ātrai nāvei briesmīgajā darbā. Aizbraucēji spēcīgos vārdos nolādēja visus pakaļpalicējus un, izpildījuši šo kristiešu pienākumu, spodrinātām dvēselēm devās pretim svēto mocekļu liktenim. Nometne palika klusa un mierīga un gatavojās masu bērēm.

Pēc dažām dienām sāka pienākt pirmās uztraucošās ziņas no kūdras purva par svaigiem gurķiem un tomātiem. Vēl pēc dažām dienām gurķi ieradās jau personīgi un kļuva pieejami par dažām markām gabalā. Kas noticis? Vai gurķi būtu uzieti kūdras slāņos? Izrādās, ka tik vienkārši nav: gurķi uzieti siltumnīcās, kas kūdras purva rajonā ir lielas un plašas.

Iesākās svētceļojumi no nometnes uz kūdras purvu. Administrācijas pārstāvju nebija šo svētceļnieku vidū, jo kūdras vīri, aizbraucot, solīja apciemojuma gadījumā tos neuzņemt laipni. Komitejas vīri turpretim brauca droši, jo, būdami vēlēti, tie jutās kā miesa no vēlētāju miesas un kā gars no viņu gara, un tādus vīrus pat pēc īsā kursa noteikumiem nedrīkstēja aiztikt. Beidzot riskēja arī administrācija: pats nometnes komandants, drošības pēc ārsta pavadībā, devās uz kūdras purvu.

Pēc dažām stundām abi atgriezās veseli. Sasauca iemītnieku sapulci un komandants referēja par piedzīvojumiem kūdras purvā. Ārsts esot braucis līdz, lai nolasītu lekciju par miesas un gara higiēnu. Starp citu, ārsts esot brīdinājis kūdras racējus no vājā dzimuma, kuŗa stiprums pastāvot tieši viņu vājumā un tādēļ stiprais dzimums sākot uzrādīt vājuma pazīmes gan miesīgi, gan garīgi. Sakarā ar to pieaugot pieprasījumi pēc ārstniecības līdzekļiem un preparātiem. Pats komandants interesējies par strādnieku novietojumu un uzturu.

„Dzīvo viņi," referēja komandants, „kā eņģelīši, bet pavārs kā pats ercenģelis. Pārtikas viņiem ir tik daudz, ka viņi lūdza mani jums par to nestāstīt, un es to arī nedaru."

Tālāk komandants referēja par labiem darba apstākļiem un nobeigumā saviļņojuma pilnā tonī konstatēja: „Man palika tāds iespaids, ka viņi nekad vairs negribēs atgriezties mūsu nometnē." Dzirdot šo vēsti, daži klausītāji paslepšus slaucīja asaras, bet daži asaru peļķēs stāvēja gandrīz līdz potītēm. **Drūmais**

SPORTS

LCK sporta vadītājs A. Bērziņš, ievērojot emigrācijā dzīvojošo mūsu rosīgāko sporta darbinieku atsauksmes, piešķīris nozīmes par nopelniem 12 latviešu sportistiem: basketbolā Zebeliņam, Justam, Stālam un Ārenam, futbolā Laukam, volejbolā Šleiceram un Pelūdem, vieglatlētikā Stendzeniekam, Osvaldam un Teterim, boksā Klusovam un galda tennisā Liepiņam. Apbalvoti sportisti, kas sasnieguši izcilus rezultātus trimdas sporta sacensībās līdz 1946. g. 1. jūnijam un ar savu dzīves veidu bijuši priekšzīme latviešu jaunatnei. Pēc šachista M. Jurševska meta pagatavotas skaistas sudraba medaļas un sportistu apbalvošana notiks tuvākajās dienās **(A. Sparinskis).** — Ne mazums pūļu veltīts, lai Dienvidvācijā dzīvojošie latviešu futbolisti reizi pa reizei kopējā vienībā sacenstos ar vāciešiem, lietuviešiem un igauņiem. Šajā organizēšanas darbā lieli nopelni Latvijas bij. valsts vienības vārtsargam **H. Lazdiņam.** Ievērojama spēju pārbaude bija **Firtā,** kad latvieši spēlēja 1:1 (0:0) neizšķirti ar Dienvidvācijas virslīgas vienību „Sp. V. Fürth". Sacensībā noraudzījās 3000 skatītāju. Mūsu vienībā bija Lazdiņš, Bluķis, Laumanis, Jančevskis, E. Pētersons, H. Jēgers, Bebris, Krišjānovs, Pērkons, Šeibelis un Freimanis (2. pusl. Anūzis). 4. aug. dziesmusvētku laikā **Eichštetē** latvieši pieveica turienes vācu futbolistus 9:0. Vairākas ievērojamas spēles notiks arī turpmākajās dienās. Vienības spējas vēl pastiprināsies, kad tai pievienosies Mannheimā dzīvojošais aizsargs K. Ārens. 25. aug., kad notiks dziesmudiena Augsburgā, viesos lūgta Ziemeļvācijas latviešu futbolistu sastādītā vienība **(Arn. Šmits).** — Vācu rīkotajās soļošanas sacīktēs **Braunšveigā** 25 km distancē uzvarēja Vācijas vairākkārtējais meistars Gritners (2:09:44,0 st.), 2. bija Litge (2:11:11,0) un 3. v. ierindojās mūsu bij. pasaules rekordists Dāliņš (2:13:03,0). Startēja 17 dalībnieku. Vāji organizētajās sacīkstēs tiesneši maz vērības veltīja atsevišķu soļotāju gaitas pareizībai. Vairāku tūkstošu skatītāju vidū bija gandrīz visi Braunšveigas nometnes tautieši un arī daudzi apkārtējo nometņu latvieši. 18. augustā Dāliņš soļos Lībekā **(A. Klimanis).** — Sacīkstēs **Štutgartā** pirmo reizi mūsu emigrācijas dzīvē startēja latviešu galda tennisistu sastādītā vienība, kas ļoti sekmīgi sacentās ar Štutgartas pilsētas reprezentējošo izlasi. Mūsu sportisti, pulcējoties vienkopus no Eslingenas, Augsburgas, Memmingenas un Ofenbachas, vīriešu sacensībās pieveica vāciešus 5:0, bet latviešu sieviešu vienība uzvarēja 4:0. Mūsu sastāvā spēlēja Latvijas meistare Z. Bērziņa, Mielēna, Sīle, Jansone, Arv. Zvirgzdiņš, Liepiņš, Kuga, Čika, Birkmanis un Ozoliņš. Pēc skaistā panākuma latviešiem tagad ir aicinājums piedalīties vācu galda tennisistu lielajā sarīkojumā — Dienvidvācijas kausa izcīņā **(V. Čika).** — Detmoldas latviešu basketbolisti sacīkstē **Vīrcburgā** taktiski teicamā spēlē uzvarēja amerikāņu joslas latviešu basketbola meistaru — Vīrcburgas YMCA's vienību 19:12 (7:4). Labākais vīrs laukumā bija viesu aizsargs Lusārs. Zaudētāji spēlēja bez sava pamatsastāva dalībnieka Lercha, kas savainojis kāju **(G. Grieze).** — **Donauvērtas—Neiburgas** vācu vieglatlētu pilsētu sacīkstē donauvērtiešu uzvaras izcīnīšanā krietni palīgi izrādījās latviešu YMCA's sportisti, kuŗu ievērojamākie rezultāti bija: kārtslēkšanā J. Pālēns 3,22 m (labākais sasniegums emigrācijā), lodē E. Grapēns 12,02 m un tāllēkšanā A. Bērzs 6,00 m **(V. Lagzdiņš).** — Riteņbraukšanas sacīkstēs pa **Rīgas** ielām apm. 33,5 km distancē galvenajā grupā uzvarēja Palmanis (59:12,4 min.), 2. v. ieguva Lasī un 3. Jurjevs. Slimības dēļ nestartēja treka braucējs Siliņš, bet gaŗo distanču speciālists A. Džarcāns nebija Rīgā, jo piedalās „Dinamo" labāko riteņbraucēju treniņu nometnē Suchumā **(„Cīņa" Rīgā).**

Sludinājumi

Lūdzu ats. kungu, kas 15. vai 16. jūl. vilc. (izkāpa pie Altonas) sarunājās **ar** dāmu no Vedelas, kuŗa brauca uz **Hamburgu** un stāstīja, ka pazīstot **Treilība** ģim., kas esot Brandenburgā **pie** Havelas. **Alma Treilība:** DP **Camp** 1209, Glückstadt (24). 3315

Dēlus Zommerus — Zigrīdu (Zigfrīdu), dz. 27. 14. 2., un **Verneru,** dz. 24. 19. 8., no Rīgas m. **Anna Zommera:** Latvian Committee, Urbanstr. **24a,** Esslingen/Neckar, Wttbg. (14a). 3301

Par Bauskas pat. b. grāmatv. **Jāni Tiltu** no Pilsmuižas līdz z. **Kārlis Tilts;** par tv. „Kuldīga" (vācu okup. l. pārdēv. par „Preussisch-Holland") vec. matr. **Arvīdu Bērziņu** līdz z. māte **Kristīne Bērziņa:** DP Camp „Insula", Berchtesgaden, Bay. (13b). 3299

19. div. kar. **Uskaļus — Alfredu,** dz. 25. 30. 5., un **Ansi,** dz. 26. 17. 7. Rūjienā, m. māsa **Vera Uskale:** DP Camp V 18, Grüner Weg 66-3, Greven b. Münster (21). 3313

Par **Vili Bērziņu,** dz. 21. 1. 11. Mālupes p., paz. 44. III kaujās pie Ostrovas, un **Jāni Zaru,** dz. 23. g. Mālupes p., Berlīnes cīņu laikā it kā bijis Januma vien., līdz z. **Jānis Bērziņš:** DP Camp 2, 7-4, Geesthacht (24). 3229

Tuviniekus m. **Arveds Ķikuts** no Rīgas, Tallinas 23: DP A. C. 1226, Fliegerhorst, Grossenbrode (24). 3328

Piederīgos un paziņas m. **Arturs Eduards Ozoliņš,** dz. 19. 15. 7., no Rīgas, Avotu 6: Latvian Camp, Granum, Wertheimerstr. 26, Hameln (20). 3330

Par Voldemāru Grantu no Saldus, dz. 15. 10. 11, bija Komotovā artil. kursos, lūdz z. Mirdza Ivanova: Baltisches Kinderheim, Klingberg ü. Pönitz (24). 3314

Par dkr. **Igoru Ozolu,** bija Kurz. 2. robežaps. p., un viņa tēvu maj. **Kārli Ozolu** lūdz z. **Tatjana Ozola:** Latvian Camp, Rebdorf b. Eichstätt, Bayern (13a). 3302

Par **Leo Rencu,** dz. 20. 10. 10. Liepājā, bija Italijā, lūdz z. **Lūcija Renca:** b. Richter, Martinshofstr. 15, München-Pullach, Bayern (13b). 3295

Paziņas m. **Arturs Šuma** no Virānes p., bija 15. div. orķ.: Latvian Camp, Märzfeld, Moorenbrunn über Feucht, Bayern (13a). 3312

Jāni Kliševu un **Staņislavu Misjūnu** no Rīgas m. **Gita Grazdauska:** Hindenburg-Kas., 303, Ansbach, Bayern (13a). 3316

Par Arturu Bāniti no Ķēču Pipariem ar sievu Mildu, ko 44. 26. 9. iev. uzlid. pie Lakšu muižas, lūdz z. Alfonss Kroms: Latvian Camp, Lübeck-Herrenwyk (24). 3320

Par **Irmu Skribi,** dz. 17. 9. 6., ar bērniem **Uldi, Jāni** un **Valdu** un māti **Nataliju,** 45. III bija Lušicas nom. Sudetijā, un **Emīliju Smoleru,** dz. 10. g., 45. g. sāk. strād. Ausīgā, lūdz z. **Jēkabs Veiss:** Latvian Camp „Daugava", Marktplatz 2, Gunzenhausen, Bayern (13a). 3317

Tuviniekus m. **Vilis Bērziņš** no Valkas-Ērģemes: DP Baltic Camp, Hannover-Stöcken (20). 3311

Par dēlu Alfredu Kļavu, dz. 26. 11. 8., no Ludzas, 45. 12. 1. bija Sofienvaldē 15. div. 15. rez. p., un vīru Broņislavu Ruducānu, dz. 97. 8. 3., bija Dancīgā, lūdz z. Emma Ruducāna: Baltic Camp „A", Knollstr. 1c, Osnabrück (23). 3287

Tuviniekus m. **Imants Vītols** no Cēsīm: Latvian Camp, Kuhstedt ü. Bremervörde (23). 3319

Par būvbtl. vserž. **Juri (Georgu) Verkovčinski** no Rīgas, Vidzemes g. 122, lūdz z. **E. Miljons:** Latvian Camp „Cerība B", Holzen, Kr. Holzminden (20). 3321

Brāļus **Drikus — Smiltenes** bij. notāru **Arvīdu** un Ludzas bij. notāru **Antonu,** radus un paziņas m. **Oto Driķis:** Camp 1203/F, Flensburg (24). 3294

Gsp. izp. **Haraldu Lagzdiņu,** dz. 27. 27. 6., no Rīgas, Čiekurk. 2. g. l. 58. m. tēvs **Kārlis Lagzdiņš:** UNRRA Team 905, Sanatorium, Gauting, Bay. (13b). 3296

Tuviniekus m. **Mārtiņš Briedis** no Rīgas dzc. pasta kant., **Ludvīgs Jaunzems** no Blīdenes Sauszariem un **Rūdolfs Palms** no Liepnas Reinājiem; par 19 g. v. gsp. izp. **Vilni Bērziņu** un 20 g. v. **Arni Bērziņu,** bija 15. div., abi no Madonas, tuviniekiem un Mālpils mājt. vidussk. 1941. g. absolv. līdz z. **Emīlija Spalviņa** dzim. Žvagiņa: Dansk Rode Kors, Flygtninglejr, Kongs-Frederiksvej, Aalborg, Danemark.

Andreju Renci no Valmieras m. Zelma Jirgena: Möllnerstrasse 14-14, Ratzeburg (24). 3285

„Latviešu Vēstneša" izdevējs un atbildīgais redaktors — Publisher and Editor-in-Chief: Viktors Baltkājis. Redakcijas kollēģija: Aleksandrs Balodis, Viktors Baltkājis un Arturs Tīlmanis. Redakcijas adrese: „Latviešu Vēstnesis" (Latvian News Bulletin), Hotel Convikt, Dillingen/Donau, Bayern (13b).

„Latviešu Vēstneša" 2 mēnešu abonements ar piesūtīšanu maksā 8 markas, pusgada abonements — 20 marku. Atsevišķa numura cena 50 feniņu. Tuvinieku meklēšanas sludinājumi, publicējot vienreizēji, 3 markas un sludinājuma atkārtojums vēl 2 markas par meklējamo personu. Pārējie sludinājumi 2 markas par rindu. Pustreknā salikumā 50 proc. dārgāk. Precību sludinājumus nepieņem. Abonementu un sludinājumu maksājumi „Latviešu Vēstnesim" no amerikāņu okupācijas joslas piesūtāmi ar pasta pārvedumu pēc adreses: „Latviešu Vēstnesis", Hotel Convikt, Dillingen/Donau, Bayern (13b); no angļu joslas iemaksas piesūtāmas vai nu ierakstītās vēstulēs tieši izdevniecībai Dillingenā vai arī ar pasta naudas pārvedumu Lidijai Dravniecei, Latvian Camp „Frische Quelle", Hiddesen bei Detmold, Lippe (21), atsevišķi par to paziņojot izdevniecībai; no franču joslas iemaksas sūtāmas ierakstītās vēstulēs tieši izdevniecībai. Abonementi atjaunojami 2 nedēļas pirms to izbeigšanās. Maksājumus var nokārtot arī „Latviešu Vēstneša" pārstāvjiem, kuŗu vārdi un adreses publicēti laikrakstā. Par laikraksta savlaicīgu nesaņemšanu vai abonementa pārtraukšanu technisku iemeslu dēļ izdevniecība atbildību neuzņemas. Neizlietotos manuskriptus autoriem nosūta atpakaļ, ja pielikta klāt sev pašam adresēta, ar vajadzīgām pastmarkām apmaksāta aploksne.

„Latviešu Vēstneša" peļņas tīro atlikumu izlieto latviešu bēgļu un kaŗavīru aprūpes vajadzībām.

Printed by Manz, Dillingen. — 12.000